

Z CIZÍCH REVUÍ

a) *Revues francouzské.*

Revue militaire française.

Ročník 97 (1927), čís. 73, červenec.

Plk. Laure a mjr. Jacottet: Pěší divise a vývoj taktiky za světové války. (Pokračování.)

Následuje popis boje 13. p. div. při útoku 4. armády v Champagni. Je to útok 21. arm. sboru (4. divise) na frontě 5 km ve směru Somme-Py, Orfeuil. Jde o boj na opevněné posici, který byl zvláště těžký pro 13. div., která vystřídala třetí den boje 45. divisi. Bojovala nepřetržitě 6 dní a na frontě 2½ km postoupila úhrnem o 4 km. Ztráty divise činily 25%. Kořist 850 zajatců, 70 kul. těžkých, 105 lehkých, 4 děla. Tanky, které podporovaly útok, měly nesnadný boj, neboť terén byl pokryt malými lesy, které tvořily difé, nebezpečná tankům. Později přešla divise do svazku 5. arm. a účastnila se pronásledování nepřítelů od 5. listopadu 1918 až do příměří. Šlo o boj v pohybné válce, při kterém byla pěchota velmi málo podporována dělostřelctvem, jež nemohlo stačiti postupu pro zničené komunikace. Z toho důvodu vznikly též zásobovací obtíže, neboť divise byla na 50 km vzdálena od základny. V den příměří pomýšlelo se na to, že bude nutno přední jednotky zásobovati pomocí letadel. (Pokračování.)

Plk. Moyrand: Ofensivní manévry. (Pokračování.)

Studium operace 1. armády nenajdeme v papírech ani jednoho rozkazu, jenž se zove „plán manévru“, přece však manévry odpovídá těmto požadavkům:

povšechná idea,
podmínky provedení počáteční operace

předvídá podmínky dalšího vývoje operací.

Provedení manévru je pak závislé na těchto vlivech: na kombinování

úsilí, na směru, v kterém se má prováděti, na cíli a na úloze.

Soustředění prostředků. Je velmi nutné odstiňovati manévry různým přidělením prostředků. Tak rozeznáváme pásmo hlavního útoku a pásmo útoku podružného.

K provádění operací musí býti dostatečná předvídavost míti po ruce další prostředky — kterými velitelství projeví svou vůli, t. j. mění úlohu svého dělostřelctva a letectva, zasazuje zálohy, působí osobním vlivem, konečně během postupu mění úlohy a směr a cíle zasazených jednotek.

Plk. Lucas: Bitévní schopnost vyšších jednotek. (Pokračování.)

Musím podotknouti, že je počítáno s tříplukovou divisí. V r. 1917 se teorie bojové možnosti jen málo pozměnila. Tak po velkých bitvách v r. 1917 byl vydán rektifikativ, podle něhož mohla divise v útoku na frontě opevněné dostati úsek 1200 m široký a pronikla na 2000—3000 m. Na prapor se počítalo 300—400 m šířky a 1000 m hloubky. Němci pak v bojích 1917 v Haliči měli na 7—8 km 3 divise. Při útoku u Rigy pak 3 divise na 4500 m. Všeobecně lze říci, že divise měla schopnost proložit i na frontě 2000—3000 m. V obraně pak při obranné bitvě byla fronta divise všeobecně 2—4 km. V klidném úseku pak 5—7 km, často i 9 km.

V r. 1918 vydal Ludendorff direktivu, již předpisoval pro vedení divise frontu 2500—3000 m (vždy 2 pl. v první linii). Francouzské vrchní velení rozlišovalo však tři případy: mimořádný při frontě 1200 m (3 prap. v 1. linii); normální při frontě 2000—2500 m (4—6 prap. v linii); minimální při frontě 3000 m. Bylo nutno rozlišovati boj v opevněné posici a boj mezi posicemi. V obraně pak se pásmo rozšířilo a normálně bylo na 5 km, ba dokonce

na Chemin des Dames 6—12 km. Tyto divise byly útokem úplně pohlceny dříve, než mohly klásti odpor.

Poválečné předpisy z toho vyvodily, že v útoku musí býti tak široká fronta a jednotka tak rozložena do hloubky, aby úměrně odpovídala úsilí, jež se na ní vyžaduje (opevněné pásmo, terén, vzdálený cíl atd.) V obraně pak nutno přesně rozlišiti obranu v opevněném pásmu, ve volném terénu, očekává-li se útok, či je klid. Pro opevněné pásmo může divise brániti 4—5 km fronty, na volném terénu až 6 km.

Kpt. Girves: Občanská válka v Číně. (Viz květnové číslo V. R.)

Vývoj strany Kuomintang a vlády v Kantonu. Kuomintang je lidová strana čínská; byla založena r. 1907 v Japonsku čínskými vyhnanci. Nejvlivnějším činitelem byl dr. Sun-Jat-Sen. R. 1918 byla pod jeho vedením založena vláda v Kantonu, opoziční proti Pekinku. Poměradž nemohl vládnouti bez opory vnější, hledal spojení s Anglií, ale ta mu nechtěla pomoci, proto se obrátil na SSSR., což lépe odpovídalo duchu strany. Program strany je sjednotiti Čínu pod demokratickou vládou, odstraniti vojenskou samovládu a zbaviti ji cizích vlivů. Její levice sympatizuje s bolševiky, pravice pak je socialistická. Vliv Ruska se však více uplatňoval, hlavně když jako politický zmocněnec poslán do Kantonu Jakub Borodine (Michal Markovič Grusenber — Litevec), s nímž přijel jistý generál Gallents, prý bývalý rak. úher. důstojník, zajatý v Rusku. Na počátku prožila republika kantonská těžké chvíle, ale v kritické době útoku vojska byla vláda zachráněna svým vrchním velitelem armád Šang-Kaj-Šekem. Tento mladý velitel nabyl vojenských vědomostí v Japonsku. V r. 1924 byl odeslán do ruské armády na zkoušku a po svém návratu založil (pravděpodobně s ruskou pomocí) vojenskou školu ve Wampo, v níž vychovával své důstojníky.

Po smrti Sun-Jat-Sena hleděli Rusové definitivně nabýti vlivu na vedení státu, což mělo za následek rozpor mezi levicí a pravíci strany. V březnu 1926 hleděl se Šang-Kaj-Šek zbaviti extremistů, což se mu pomocí jeho armády částečně podařilo. V té době začíná Kanton svůj pochod na sever a podrobuje si sousední provincie. Jednotlivé podrobené provincie měly autonomii a vládl jim Ústřední národní výbor, který byl dosazován politickým vedením strany. To vedlo k naprosté závislosti vlády na straně. Z levice pak mnozí byli členy v kom. straně, jež podléhala vedení III. internacionály. Strana Kuomintang je rozšířena v celé Číně i za hranicemi.

Válečná tažení Kantonských. Pevným úmyslem Sun-Jat-Sena bylo táhnouti proti severu, nemohl to však uskutečniti. Tuto úlohu převzal a provedl Šang-Kaj-Šek. Celou zimu 1925-26 konaly se přípravy, a to hlavně propagandou v dělnických vrstvách nepřátelských provincií. Pro útok na sever byly připraveny tři armády, z nichž největší (západní) vedl Šang-Kaj-Šek směrem na Hankou. Střední armáda táhla na Mančang. Východní pak podél břehu moře na Sanghaj, vedena generálem Ho-Jing-Cinem.

Západní kolona obsadila již 10. července 1926 Jošov. 23. července přibyl k ní generál Šang-Kaj-Šek doprovázen gen. Gallentem. 18. srpna se střetl u Jošva se silami U-Pei-Fu, vedenými gen. Šao-Hung-Ti. Bitva byla svedena na řece Polo ve dnech 19. a 20. srpna. Ztrát bylo velmi málo, zato jižní vojsko zajalo mnoho nepřátel. 25. srpna stál již Šang-Kaj-Šek před Hankou, neboť k pronásledování severní strany použil vlaků. U-Pei-Fu přispěchal od své severní armády (bojoval totiž na sever i na jih od řeky Yang-tse-kiang), provedl protiútok, ale již 2. září musil ustoupiti na řeku a jižně hájiti město Wučang. Obrana byla svěřena gen. Lio-Tso-Long, jenž zradil U-Pei-Fu a vzdal město 6. září. Poté padlo i město Hanjang, kdežto Hankou se drželo až do 10. října. Šang-Kaj-Šek vedl ofensivu podél trati na Peking a stihl až do města Sinyangšev, ale ofensiva Sun-Šuan-Fanga donutila ho zastaviti postup.

Až do této doby byl gen. Sun-Šuan-Fang, vládce pěti provincií (Kiangsi, Fukien, Čekiang, Nanghue, Kiansu), neutrální. Vítězný postup Kantonských nutil ho k zasažení. Svůj útok provedl takto: Sám postupoval z Kinkiangu na Wučang. Jeden jeho sbor táhl z Mančang na Šušov (dopravní tepna Šangova). Na jižních hranicích ponechal proti Kantonským ochranu v Kanšov a Šangšov. Sun měl s počátku některé úspěchy, ale jeho kolona, táhnoucí na Šušov, byla překvapena Kantonskými a Nanšangu bylo 19. září dobyto, ale již 23. září byl opět získán Sunem. Velitel skupiny v Kanšově přešel ke Kantonským a jako velitel jejich 13. arm. sboru postupoval na Nanšang. Provincie Čekiang se vzbouřila, prohlásila 17. října nezávislost a poslala svá vojska na Sanghaj, kde zatím vypukly komunistické bouře. Sun se vrátil do Sanghaje, porazil vzbouřence a masakroval povstalce. Mezitím se Šang zmocnil Kinkiangu 5. listopadu a Hukova 7. listopadu. S tří stran táhli Kantonská na Nanšang, jenž padl 8. listopadu. Současně se vzdala divise v Šangšově a Kantonská postupovali nerušeně po-

děl pobřeží a již 27. listopadu stihli do Futčeu.

Sang se připravoval na tažení proti Šanghaji, jež provedl dvěma směry. Armáda 20.000 vojáků podél řeky Yang-tse-kiang, druhá armáda, vedená Ho-Jing-Činem 100.000 vojáků táhla z Fu-kienu. — Mimoto zůstaly posádky: v Hankou 80.000, v Kuangtungu 25.000, ve Futčeu 34.000. Ostatní prostor byl držen různými bandami pod názvem vojsk „rudého kopí“. Úspěchy Sangovy přinutily však vládce Severu Čang-Tso-Lina, aby soustředil v provincii Čeli armádu 150.000 vojáků; chtěl s ní proniknouti na Hankou podél železnice z Pekingu. Avšak v provincii Honou bránil jeho postupu gen. U-Pej-Fu. Mimoto gen. Čang-Cuan-Čang soustředil armádu též 150.000 vojáků a poslal ji zčásti po železnici, zčásti po moři do Šanghaje na pomoc Sunovi. Celá doprava však byla zdoluhavá a posila přišla pozdě. V polovině prosince zase vzbouřil se guvernér provincie Čekiang, ale byl Sunem poražen. Koncem prosince byl Ho-Jing-Čin poražen a vržen do hor Taj-San. Avšak v lednu 1927 vítěz nad ním gen. Pej-Pao-San, zradiv Suna, přidal se ke Kantonským a ti nastoupili pochod na Šanghaj. V polovině února byli v zálivu Hang-Čeu. Suna a Čang stáli se svými vojsky na západ a východ od jezera Taj (50 km západně od Šanghaje). Armáda Sunova byla demoralisovaná a v Šanghaji vypukly stávky. Čang musil v březnu směniti Sunovu armádu a jmenovati vlastního guvernéra Šanghaje. Úspěchy Kantonských měly vliv na podřízené velitele. Tak guvernér Nanghue přешel k nim 9. března a přidal se k armádě, jež táhla podél Yang-tse-kiang; 13. března následoval ho admirál Yang s loďstvem ve Vosungu (4 křižníky, 5 destroyerů a 3 děl čluny). Kantonští obsadili Vuhu 15. března. Gen. Ho-Jing-Čin začal útok na Šanghaj. Rozdělit své síly a vedl útok západně i východně od jezera Taj. Západní skupina měla přerušiti komunikaci mezi Nankinem a Šanghajem, což se jí zdařilo 20. března obsazením železnice. Východní skupina táhla pod jeho přímým velením na Šanghaj. Obránce Šanghaje gen. Pe-Su-Čeng usoudil, že jeho síly jsou slabé, i začal rychle vyjednávat s Kantonskými a 21. března tito bez boje obsadili Šanghaj. Pe-Su-Čeng byl za to jmenován velitelem kantonské 41.

divise. — 23. března byl Šang-Kaj-Šek jmenován guvernérem v Šanghaji. Po té 24. března padl Nankin a tím se Kantonští stali vládci území od řeky Yang-tse-kiangu. Pokusy proniknouti na sever od řeky končily nezdarem a kantonští musili zaujmouti posice jižně od řeky. Bylo sjednáno jakési provisorní příměří mezi severními spojeníci a Šangem, jež potřeboval klidu, aby se mohl prohlásiti nezávislým, což učinil 15. dubna 1927. Začal pronásledovati komunisty a jeho příkladu následoval kantonský guvernér gen. Li-Šaj-Sun; tím byla vláda Kuomintangská, jež se zatím přesídlila do Hankou, odříznuta od moře, což mělo velký význam. Vláda v Hankou byla vedena Čenem a Rusem Borodinem.

Spojenectví severních generálů s Šangem nemohlo trvati dlouho, neboť nastaly vážné rozpory o Šanghaj, na který si dělal nárok Sun. Tak nastala velmi zajímavá situace, že byly ve střední Číně tři strany — každá z nich byla v nepřátelském poměru k druhým dvěma, t. j. Šang válčil s Kuomintangem a se severními spojeníci. Tito s ním a opět s Kuomintangem a tato vláda s vojsky generálů.

Boj mezi Šangem a vládou v Hankou byl velmi slabý. Zato větší byla jeho akce proti severu. 16. května přešel řeku a obsadil Pukeu a zatlačil Čanga až na řeku Hoei-ho, avšak vystavoval své pravé křídlo skupině Suna, který stál na Císařském průplavu.

Mezitím se zdvihl v provincii Seč-nem gen. Yang-sen a táhl podél řeky Yang-tse-kiang na Hankou. Současně se zvedl proti vládě hankouské gen. U-Pej-Fu, který byl minulého roku jimi zatlačen do provincie Honan. Nyní se spojil s Čang-Tso-Linem, jemuž dříve bránil proniknouti na jih, a táhl na Hankou se severu, byl však generálem Tang-Šeng-Ši poražen asi 200 km severně od města. Ve prospěch vlády Hankou měl v úmyslu zasáhnouti gen. Feng-Yu-Siang, jeho prostředky však byly velmi slabé, neboť od Rusů ho dělila poušť a obával se, aby neutrální generál Yen-Ši-Shan nevpadl mu do levého boku.

Tedy v květnu 1927 byly ve střední Číně čtyři strany, jež na sebe vzájemně nevrážily.

Mjr. gšt. Vejmelka.

b) Revues německé.

Kriegskunst in Wort und Bild.

Roč. III, sešit 4, 5, 6 (leden—březen 1927).

Úvodní články: Fregatní kpt.

K. v. Müller: Jeho biografie, současně vylíčení činnosti křižníku „Emden“ v indických mořích od 14. srpna do 9. listopadu 1914, kdy byl u Kokosových ostrovů jz. od Sumatry napa-

den velkým australským křižníkem a nemoha uniknouti, najel na korálový útes, takže se stal nepotřebným. — Gen. pěch. Frhr. v. Scheffel-Boyadel: Popis bojů u Lodže v listopadu 1914, kde armádní skupina (XXV. zál. sbor, 3. gardová pěší divise, 72. pěší brigada a 1. jezd. sbor) pod velením jmenovaného, jsouc po několik dní úplně obklíčena ruskými vojsky, probojovala se mohutným útokem na Brzeziny, zajavši k tomu ještě 16.000 nepřátel, 64 děl, 39 kulometů. — Viceadmirál Graf v. Spee: Činnost jeho flotily v Tichém moři (1. 11. 1914 bitva s angl. loďstvem pro Němce vítězná u ostrovů Juan Fernandezových zap. od Chile), až do bitvy u ostrovů Falklandských 8. XII. 1914, kdy bylo německé loďstvo Angličany zničeno.

Soubor článků „Taktik“; Pokračování podle námětu z čís. 1. (Viz VR., roč. VIII, čís. 10., str. 551 a n.)

Nakládání na automobily, doprava vojska v automobilech, chování oddílů na automobilech za leteckého útoku:

Pěchota: Pušky před nakládáním prohlédnouti, zda nejsou nabity. Do kulometů dati předem novou vodu, za mrazu smíšenou s glycerinem. Při větším mrazu pak nutno zvlášť poučiti mužstvo o opatrném zacházení s puškami i s jinou výbrojí, neboť dřevo i ocel jsou zmrzlé a tudíž velmi křehké a snadno se urazí nebo poškodí. Olej a tuk lehko zmrznou, proto kovové součástky namazati jen zcela jemně. Olej třeba smíchati s petrolejem. Při nakládání do aut postaví se za každý vůz buď 3 pěší družstva nebo 2 družstva těžkých kulometů. Nejprve vstoupí několik předem určených vojnů, kteří srovnají výzbroj všeho mužstva pod lavice, potom kulometný materiál, poté pušky a pak teprve nastoupí ostatní mužstvo. Dbáti na to, by se zbytečně při nakládání nemluvílo. Při nakládání převozně kuchyně se použije na způsob šikmé rampy železnič. kolejnic nebo železných travers (pro kola kuchyně). Přední a zadní díl se vytlačí odděleně, nahore se přitáhne brzda a celek pevně se přiváže a kola upevní. Normální vzdálenosti mezi auty: 3 délky nákladního auta. Nepetržitě pozorovati, zda se neblíží nepřátelský letec. Při mrazu možno povolit vyndání příkrývek z toreb na přikrytí nohou. Pod nohy slámu. Na otázky jak civilního obyvatelstva, tak i vojnů: „Kam jedete?“ zásadně neodpovídati. Zastávky pro prohlídku vozidel. Při rychlosti letadel až 250 km i více bude zpravidla sotva možno, kolonu včas varovati. Nutno použítí předem smluvených znamení, vi-

ditelných na dálku, na př. vystřelení červených světelných koulí a p. Při praviti 2 i více kulometů podle délky kolony k střelbě na letadla. Při objevení nepřátelského letadla celá kolona ihned zastaví, mužstvo rychle vystoupí z vozů a rozběhne se co nejrychleji na obě strany silnice do vzdálenosti aspoň 50 m a tam rozptýleně (nikdy v houfech): „k zemi!“ Aby nevznikl chaos, určí se předem, před nastoupením jízdy, na př.: Mužstvo ze sudých vozů vystoupí při leteckém útoku doprava, z lichých vozů doleva. Jestliže je náhodou v takovém okamžiku po jedné straně silnice volný terén, na druhé straně pak výhodný skryt, běží všechno na tuto stranu. Kulomety snábojí vzíti s sebou. Jsou-li letadla velmi vysoko, na př. 2000 m, nejsou nebezpečná: kolona nezastavuje. Střílet na letadla je účelné jen do 300 m, t. j. když lze již zřetelně rozeznati podvozek a kola. Při každém leteckém útoku vždy a rozhodně dbáti na zachování klidu.

Dělostřelectvo: Prohlédnouti auta, určená k naložení koní a odstranění hřebíky, dráty, vyčnívající kovové součásti a p. Šikmé rampy posypati zemí a slámou. Do jednoho auta se naloží 4 koně, a to bokem k směru jízdy, napříč vozu hlavami doleva, uváží se k stěně, zůstanou osedláni. Pravá strana hlavy (směr jízdy) se konům zabalí látkou. (Oko se chrání proti větru, poranění větvemi a p.). U koní (v každém voze) zůstanou 2 muži. Každý automobil má býti předem opatřen dvěma železnými traversami a vhodnými fošnami a prkny k zřízení šikmé rampy. Travers se použije podobně jako při nakládání kuchyně: jimi jedou kola při vytlačování děla nahoru, nebo při jeho vykládání. Mužstvo na tomto voze rozděliti tak, aby při nepředvídaném uvolnění děla za jízdy nebylo ohroženo. Jedno polní dělo potřebuje k svému naložení:

1. nákladní automobil: celé dělo.
2. nákladní automobil: 2 jezdecké a 2 tažné koně.
3. nákladní automobil: 4 tažné koně.

Mužstvo se náležitě rozdělí, t. j. v 2. a 3. autu po dvou mužích, ostatní ve voze č. 1. Velitel děla jede s řidičem 1. nejstarší poddůstojník s řidičem posledního auta. Podrobný popis, jak si má mužstvo počínati, kdyby za jízdy některý kůň přehodil přední nohy přes okraj vozu. Při útoku letěch chová se mužstvo podobně jako pěchota. Provedení musí býti ovšem rychlé, ale nikoli překotné. Na vozech u koní mužstvo co možná zůstane. Oblíčeje neobraceti vzhůru, v zasněženém terénu je-li čas, poházeti se na

zádech sněhem. Shromáždit se až na znamení.

Automobilní vojsko: Pro nakládání aut nejlépe se hodí náměstí, tržiště a p., dvory selských usedlostí i větších statků nejsou tak příhodné, protože vjezd jest obvykle úzký, půda měkká; mnohdy bude nutno nakládati přímo na silnici, při přísném zachovávání zásady, že nesmí býti tímto nakládáním rušen a stěžován ostatní provoz. Jestliže lze očekávati příchod nepřátelských obrněných automobilů, jezdectva atd., včas náležitě kolonu při nakládání zajistiti, nejlépe jezdectvem. Jedna pěší rota se naloží takto: 1. automobil: 1 důst., 16 mužů, 2 leh. kul. a vůz. — 2. automobil: 16 mužů, 2 leh. kul. a vůz. — 3.—6. automobil: po 20 mužích a 1 bicyklu. — 7. automobil: 2 voj., 2 koně. — 8. automobil: 20 mužů. — 9. automobil: 5 mužů, kompl. převozná kuchyně. — 10. automobil: 1 důst., 16 mužů, 2 leh. kul., 1 vůz. — Četa těžkých kulometů se naloží na tři nákladní automobily: 1. 1 důst., 12 mužů, 2 těžké kulomety, vůz, pozorovací a spojovací materiál. 2. automobil: 2 voj., 2 koně. — 3. automobil: 13 mužů, 2 těžké kulomety, vůz, bicykly. Příslušenství těžkých kulometů se rozdělí na 1. a 3. vůz. — Četa lehkých minometů: 1. vůz: 1 důst., 12 voj., 1 kompl. minomet, 1 bicykl; — 2. vůz: 14 mužů, 1 min., pozorovací a spojovací výzbroj; — 3. a 4. vůz: po 2 voj. a 2 koních. — Zbývající mužstvo, koně atd. následují vždy pochoodem 15 minut po odjezdu automobilní kolony. Není-li jiného zajištění, zajistí se kolona sama tímto způsobem: jedno nákladní auto (důst. a 2 lehké kulomety) vyšle se kupředu na vzdálenost asi 1000 m. Určí se předem pozorovatelé (v každém voze) pro pozemní a jiní pro letecké pozorování. Toto pozorování bude za jízdy velmi ztíženo ohrázením vozů; proto jen současná pozornost několika pozorovatelů může zajistiti výsledek, t. j. včasné zjištění objevivšího se nepřítele. Mezi předvojovým autem a hlavní kolonou smluviti světelná znamení: na př.: bílá raketa: „dosáhl jsem tohoto místa — vše v pořádku“. Červená: „Narazil jsem na nepřítele!“ Určiti ovšem také znamení od hlavního voje k předvojovému autu, na př.: Zelená raketa: „Zastaviti!“ a p. Hrozí-li letecký útok, rozdělití kolonu na 2 i více částí, jež jedou ve vzdálenosti na př. 300 m za sebou; tím je ztíženo nepříteli jak pozorování, tak i provedení účinného útoku pumami, kulomety; uvedené vzdálenosti nebudou ovšem moci býti trvale přesně dodržovány, budou se zvětšovati nebo zmenšovati podle stoupání, zatáček a podle stavu silnic. —

Je-li setkání s nepřítelem pravděpodobno, musí zůstatí mužstvo neustále připraveno k vystoupení z vozů a k boji: přilbice nasazený, torby připraveny tak, aby při vystupování nepřekážely: nejlépe u přední stěny (za šoférem). Místo zastávky pro technickou prohlídku aut (k odstranění menších závad, doplnění oleje, benzinu atd.) předem určití; vybrati místo co možno chráněné proti leteckému i pozemnímu pozorování. Nezapomenouti na doplnění vody pro chlazení motoru a pro napájení koní. Kolona při odpočinku v blízkosti nepřítele se zajistí: vpředu: předvojové auto na vhodném místě, odkud má výhled, výstřel a je celkem skryto, se postaví napříč silnice; zabrání nebo zdrží tak současně možný útok obrněných aut. Zajištění dozadu převezme poslední auto, které zůstane ve vhodné vzdálenosti (podle terénu) za kolonou. K zajištění do stran určí se příslušné mužstvo ze středních vozů, proti letadlům 2 kulomety. Zbylé mužstvo zůstane na vozzech, je-li mráz, povolí se mu vystoupiti, aby se pohybem zahrálo. Každý však zůstane v blízkosti svého vozu.

Námořnictvo: Přípravy k odjezdu dělového člunu pobřežní obrany: srážka s nepřítelem možná: dříví, uhlí, olej, střelivo, potraviny atd., atd. Rozkazy: Podrobný popis manévru, který nutno s dělov. člunem při jeho odražení provést (k tomu 6 schematických, velmi názorných a srozumitelných obrázků). Pozorování pobřeží. Chování posádky při objevení nepřátelských letadel. Střelba na ně děly z člunu, rozkazy k tomu. Vystřelené náboje; ihned radiem u nejbližšího dělostřeleckého depôt vyžádati náhradu, která se musí ihned připraveni; odebrati ji co nejdříve.

Letectvo: Před odletem má pilot přezkoušeti motor osobně; přípravy a rozkazy k odletu při zamýšleném útoku na nepřítele. Článek uvádí dále citát z angl. časopisu (jméno neuváděno): „Pokud jde o civilní obyvatelstvo, zvláště v kulturních státech, lze očekávati velké výsledky při použití bombardovacího letectva. Civilní obyvatelé bydlí ponejvíce stěsnáni v městech, nejsou k obraně organizováni, ani ukáznění a jsou v své většině málo schopní odporu. Široce založené útoky pumami na některé velké město, na př. několik dní za sebou, každý den s 300 tunami pum, způsobí se vši pravděpodobností úplnou paniku, spojenou s nepokoji a s revolucními zjevy; k shoení 300 tun pum je potřebí okrouhle 200 letadel. I když to vždy nebude výhodné, svrhnouti vládu cizího státu, přece jen nevýhody revoluce budou na straně postižených.“

Pozoruhodné příklady přináší světová válka: německé letecké útoky na distrikt Cleveland v r. 1916 stlačily výrobu železa tohoto území o 390.000 tun, t. j. o $\frac{1}{4}$ roční výroby; je přirozené, že tyto letecké útoky byly poměrně nepatrné proti leteckým útokům v budoucí válce. ... Mohou úplně ohrozit výrobu stěrliva. ... Jakmile nynější akční radius letadel bude ještě více rozšířen, budou musit státy své nejdůležitější průmyslové podniky, doky a p. umístiti v takové vzdálenosti, aby je ani taková letadla nemohla dosáhnouti.“ Článek uvazuje dále o možnosti stavby podzemních hangárů, kde by letadla pomocí elevátorů nebo zvláštních ramp, již v krytu, vyvinula potřebnou rychlost pro let, aby se tak mohla ve vzduchu náhle objeviti již v plné bojové pohotovosti. — „Není těžko si představití svah kopce, v němž vedou tunely do podzemního hangáru. Totéž lze aplikovati též na důležité podniky průmyslové, avšak,“ praví list, „výdaje na to pravděpodobně zamezí vývoj po té stránce.“ — Protože leteckým útokům nelze zabránit, nutno činiti přípravy k obraně: především je to zařízení k ochraně životních potřeb od otravov jedovatými plyny; zajistiti promyšlenou lékařskou pomoc a zvláštní způsob ošetřování v nemocnicích; připraviti hasicí náradí a výzbroj k obraně a ochraně proti plynům; také může dojíti k tomu, že celá města, plynem zamořená, teprve budou musit býti desinfikována, než se opět stanou způsobilými k obývání. Zamořená města až do definitivní desinfekce úplně izolovati. Telefon a elektrické světlo pravděpodobně ihned při útoku selže; na to při přípravě obrany pamatovati.

Útočné vozy. Po válce snaží se státy co nejvíce zdokonaliti své útočné vozy. Hlavní úsilí směřuje: vůz vyzbrojiti co nejsilněji, dáti mu velkou rychlost, jakož i co největší možnost jezdit v jakémkoli terénu, a konečně pancíř udělati tak silný, aby posádka byla proti každé zbraní pěchoty co nejvíce chráněna. To se celkem podařilo. Konečně v Rusku se prý konaly pokusy, jak chrániti útočný vůz proti plynům; existují prý již vozy, které jsou úplně jisté proti plynům. — Na nejnovějších typech útočných vozů, praví článek, je vždy dělo a několik kulometů. Nutnost děla vysvítá z toho, že útočný vůz musí býti sám schopen nepřátelské zbraně pěchoty a zbraně proti tankům učiniti boje neschopnými a především také zničiti nepřátelský útočný vůz. Válečné útočné vozy dosahovaly většinou největší rychlosti 8 km za 1 hod. Zlep-

šením konstrukce housenkovitého pásu dosáhlo se dodnes rychlosti až 45 km; to skýtá ovšem velké výhody; poněvadž housenkovitý pás jest velmi elastický, neopotřebuje se tak rychle jako pás dřívější konstrukce; útočný vůz může dnes po silnici ujeti veliké vzdálenosti, kdežto za války se musil dopravovati po železnici nebo na autech až téměř za frontu; dnes je možno, že prapor útočných vozů daleko zezadu s velikou rychlostí přijede a jestě zasáhne okamžitě do boje. Nynější jejich rychlost má také tu výhodu, že nebudou moci být zasaženy tak snadno nepřátelským dělostřelctvem. Dříve bylo těžko úzkými štěrbinami pozorovati, kromě toho byl pozorovatel v nebezpečí, že malé střepiny granátu jej touto štěrbinou poraní; dnešní útočné vozy jsou opatřovány malými pancéřovými, otáčecími věžemi; do takové věže vejde se právě hlava pozorovatele; ve věži jsou vyřezány četné úzké svislé štěrbinny, hustě vedle sebe; v boji se uvede věž zvláštním zařízením v prudké otáčení — takže pozorovatel vidí asi tak ven, jako by se díval skrze loukotě rychle se otáčejícího kola. Kromě toho jest ještě uvnitř silná skleněná stěna, kterou ani střepina granátu, která by tam snad vnikla (což je však vzhledem k otáčení věže téměř nemožné), nemůže poškoditi, neboť její pohyb by byl již silně oslaben, a pozorovatel je tak dokonale chráněn. Útočné vozy jsou částečně již vybaveny bezdrátovou telegrafií. Dnes jsou již útočné vozy opatřeny pásem i koly; používá se jich při jízdě po silnici. Francie opatřila část svých útočných vozů pryžovými pásy; tím se usetří silnice, vůz jede nehlukně a nemůže být předčasně zjištěn nepřítelem. — Zvláštní vlastnosti nejnovějších útočných vozů umožňují všestrannější taktické použití, než jak je známo z války. I když zmíněné příznivé vlastnosti dnes ještě u všech útočných vozů nejsou uskutečněny, nutno přece počítati s tím, že se tak stane v dohledné době.

Cyklus obrázků „Falsch-Richtig“ ukončuje opět celý soubor článků „Taktik“ jako v předešlém čtvrtletí: 12 podvojných obrázků: „Nakládání oddílů na auta“. — 24 podv. obr. „Transportování oddílů na autech“. — 12 podv. obr.: „Chování oddílů na autech při objevení a útoku nepřátelských letadel“. — Všechny, jako v čís. 1—3, jsou voleny velmi šťastně, názorně a poučně a jsou jednoduše a jasně provedeny; jejich celá koncepce i s textem jsou vojenský, výcvikově i výchovně znamenité.

Celý soubor „Taktik“ doprovázejí četné a zdařile reprodukcce, jako: křižník Lmden, útok anglických Arabů na mužstvo Lmdenu, nesprávné chování zajišťovací hlídky (oba strážníci stojí daleko viditelně, leh. kulomet uprostřed silnice, zbytek mužstva v nepořádku a mimo skrytí. „Takové chování prozradí postavení na dálku“, zní podtitul.), správné chování hlídky (strážníci i ostatní mužstvo ve skrytu, leh. kul. zcela blízko u jednoho strážného); — obsah tří polních vozů, připravených k naložení na automobil; nakládání děla na automobil; obrněný vůz pro transport mužstva; posádka motor. člunu; pres. Hindenburg přehlíží čestnou rotu; vesnice v Polsku; gen. Litzmann; ruská hlídka; boj o vesnici; střelecká cvičení amerického dorostu; gen. v. Seeckt; švédská motorisovaná baterie; výcvik amer. dorostu v obsluze děla; nakládání koně na auto; model letadla, které může stoupati svisle do výše (vodorovná vrtule nad letadlem); různé typy útočných vozů; pancéřové křižníky „Scharnhorst“ a „Gneisenau“ z flotily adm. Spee; dělostřelectvo při transportu na autech; letecký snímek aut. kolony s výše 800 m; amer. let. puma; švýc. stíhací letadlo; nové anglické dopravní letadlo; nový italský hydroplan a m. j.

Vznik a výroba automobilu: Cyklus 12 obrázků s texty, znázorňující celý postup výroby nákladního auta. Cyklus má výchovnou tendenci a končí slovy: „K zhotovení výrobku ze surovin je třeba mnoha měsíců. Pro jakýkoli válečný materiál, ale především pro výrobu zbraní a střeliva je třeba četných surovin, které však částečně musíme dovážeti ze zahraničí. — Mnohé důležité suroviny jsou ve válce pro Německo nenahraditelnými. Je proto vlasteneckou povinností každého německého vojáka pečlivě zacházeti s tím málem nám ještě ponechaného válečného materiálu!“

Voják a železnice. Ve válce 1870/71 dopravily německé železnice v 1500 vlacích 550.000 mužů, 150.000 koní, 1500 děl; v r. 1914 však v 11.000 vlacích: 3.000.000 mužů, 860.000 koní, 6400 děl, k tomu pak: 2000 mobilizačních vlaků s 2.070.000 muži, 118.000 koní, 400.000 materiálu, tedy celkem 1914: 13.000 vlaků: 5.070.000 mužů, 978.000 koní. — Západním směrem bylo k dispozici 13 železničních tratí, na nichž bylo denně vpraveno 650 vlaků; po „Hohenzollernbrücke“ u Kolína projelo v době 2.—18. srpna 2150 vlaků s vojskem, v intervalech ze sebou průměrně po 10 min. — Ze Východních Prus byly k dispozici 2 dvouko-

lejně linie. — Francie měla v r. 1870 pro nástup proti Německu 3 železniční trati, v r. 1914 již 15. — Jak zvýšiti výkonnost trati? (Výhybky zříditi hustěji za sebou, zvětšiti nádraží, aby se na ně i vlaky s větším počtem osvešly a p.; 2 schemata). — 1870 bylo jen 6 stálých mostů přes Rýn — 1914 bylo jich již 15, za války postaveny ještě další 3. Na Východě byl 1870 přes Vislu jediný stálý most, 1914 pak 5. — Počet lokomotiv v Německu byl 1870: 5328, 1914: 29.501, počet nákladních vag.: 1870: 122.018, 1914: 671.096.

Protidohodové články propagace: Lži ve službě dohody. Nepřátelé prý tvrdili, „že němečtí vojáci v svém hrozném barbarství v Belgii usekávali malým dětem ruce“. Připojen obrázek, vydaný prý dohodovou propagandou, kde belgické děvčátko klečí na hrobě své useknuté ruky — a jiné, ještě nechtutnější. Článek nazývá to nesmyslnou válečnou propagandou, kterou co nejrozhodněji odmítá. Špionáž našich sousedů: „Nevěřte nikomu, dokud jste se nepřesvědčili o jeho identitě“, je tendence článku.

Články tělovýchovné: Gymnastika bez nářadí: různé cviky (obrázky) s podrobným návodem v textu: základní postavení, provedení, účel, chyby. — Cyklus obrázků „Falsch-Richtig“ různých cviků...

Dějepisné stati: Reprodukce obrazů z filmu „Bismarck“: mimo j.: „Kulturní činy „rytířských“ Francouzů 1807 v Německu“. — „Mladý Bismarck naslouchá napiáté vypravování vesnického kováře, jak loupeživí francouzští barbari byli z Německa 1813 vyhnáni“. — Film má tedy propagační tendenci. — Námořní moc Pruska za Fridricha II.: Ve významném dile Velikého kurfiřta, který zamýšlel založiti válečné loďstvo a získati kolonie, nebylo později pokračováno. Král Fridrich I. sice ještě udržoval kolonie v Africe, ale Fridrich Vilém I. hned po svém nastoupení je prodal. Válečného loďstva pod pruskou vlajkou také již zase nebylo: bylo rozprodáno nebo šnulo poněnáhu v docích. Ale námořní obchod Pruska stoupal: kdežto obchodní obrat Štětína v posledním roce panování Fridricha V. I. byl 300.000 dolarů, činil v posledním roce panování jeho syna již 4½ mil. dol. Východní Friesko samc, které 1744 připadlo Prusku, mělo 892 vlastních obchodních námořních lodí s 5400 muži posádky. Za 7leté války trpělo pruské pobřeží a tím i obchod akcemi švédského válečného loďstva. Neříže byl postižen obchod Štětína. To vše působilo k tomu, že od r. 1757 začalo Prusko opět poněnáhu zbrojiti na moři. Začalo se ozbrojováním obchodních lo-

di, později stavěny skutečné válečné lodi. — 10. září 1759 došlo k první větší námořní bitvě prusko-švédské. Švédské loďstvo mělo 2350 mužů posádky, pruské 550 mužů. Počtem plavidel měli Švédové dvojnásobnou převahu; dvě švédské lodi byly rozstříleny a potopily se, pruské loďstvo bylo téměř úplně zničeno. Nová flotila byla vyzbrojena k obraně Štětína; byla rozpuštěna 1762 po uzavření míru švédsko-pruského. — 2 obrázky pruských plachetních válečných lodí z doby Fridricha II.

Sebevýchova: Důvěřuj sám sobě. — Kdo se naučil svou vůli krotiti rozumem, před důležitými činy přemýšlet, přezkoumati užitečnost svého úmyslu: ten je na nejlepší cestě k sebeovládání. — Neupadnouti však do druhého extrému: pro samé přemýšlení nedospěti k rozhodnutí. — Svě myšlenky vždy pevně soustřediti. — „Dvakrát měř, jednou řež“ (erst wägen, dann wagen!).

Kpt. K. Vaněk, p. pl. 20.

c) Revues ruské.

Vojna a technika.

Čís. 297. Srpen 1926. Spojení.

Michajlov: Zásady výcviku starého mužstva — radiotelegrafistů. Autor poukazuje na nedostatky tohoto výcviku, podává náčrt výcviku v 2. roce služby, t. j. v období specialisace, aby se prohloubila a ziskala praxe a zkušenosti ve vysílání.

F.: Osa spojení. Posuzuje otázku nejlepší organizace spojení ve válce pohybné podle něm. pramenů. Bohužel, přes zkušenost války obrátil se autor k dvěma starým způsobům německé manévrové praxe z r. 1909 a 1913. Závěry autorovy jsou ovšem v prospěch nepřímého spojení nižších svazků s vyššími, a to skrze ústředny, zařizované po pochodové ose proudy vyšším štábem. Tím se zabezpečuje nepřetržitost spojení, jakož i rychlé dodávání.

Gusev: Volba komutátoru pro vojenské telefonní stanice kapacity nad 50 čísel. Závěr studie: Základním typem komutátoru je komutátor soustavy MB na 50 čísel místního pole, s automaticky se zakrývající volací záklopkou, s náprsním mikrofonom a telefonem k nasazení na hlavu.

T. N. P.: Francouzské polní telefonní komutátory.

Ljajmberg: Otázky radiotelefonie krátkými vlnami. Autor vyslovuje předpoklad, že v oboru vojenského radiového spojení zvláště velkého rozšíření docházejí velmi krátké vlny (pod 10 m), ježto skýtají možnost snadného rozřešení otázky usměrněného vysílání.

Krotin: Schopnosti a vlastnosti poštovního holuba.

Faljejev: Pes — posel ve francouzské armádě. Obě stati vedou k závěru, že nelze se zříci psů a holubů jako prostředků spojovací služ-

by. První stať je polemikou o metodě výcviku holubů a o okolnostech, které je nutí vraceti se do mateřského holubníka.

V části bibliografie jsou uvedeny dvě ruské knihy z radiotechniky: 1. Inž. Šarova: Příručka k laboratorním pracím v radiotechnice. 2. Inž. Kjandskij: Radiotechnika, Pomůcka k laboratorním pracím. Oba autoři jsou učitelé.

Fajvuš: Francouzská doktrína o spojení. Stať může sloužiti za typický příklad nedisciplinovanosti myšlenek autorových i jeho jazyka. K vyložení zásad moderní práce plk. Leroi: „Spojení“ dostává se autor přes vzpomínky o „mytické pověsti“ o boji v Alba Longa mezi Kuriatii a Horatii o boji u Creçy, Pavie atd. Pochody prastarého proroka Mojžíše mohly autorovi snad také posloužiti za příklad pro téma, o němž hovoří! Redakce, povzbuzující takové zbytečné žvanění, projevuje neobyčejnou shovívavost při výběru materiálu!

Čís. 298—299. Červenec—srpen 1926. Mechanická doprava a vojenské komunikace.

Malýšev: Vojenská automobilní služba v německé armádě. Dávaje zhuštěný, ale plastický výklad němec. „Ausbildungsvorschrift für die Kraftfahrtruppe“, 1924, mluví autor v úvodu — o nedostatečnosti prostředků této služby za světové války. Příčinou toho byla blokáda, která způsobila nedostatek benzínu a gumy.

Brusjancev a Davidov: Závody aerosaní 1926. Historie počátků těchto konstrukcí, ačkoli trvají již 15 let; zájem o ně souvisí s ukořisťením německých saní za světové války. Rozvoj této techniky od r. 1916 je zásluhou prof. Brillinga a Kuzina, sestrojivších 24 saní s motorem Sturtevant 80 a 140 k. s. s vodním chlazením a

s motorem Rhône 80 k. s. se vzdušným chlazením. Další popud byl dán objevením se aerosaní u Angličanů na severní frontě v občanské válce.

Zvláštní komise sestrojila r. 1920 9 aerosaní s motory Holc-Scott, 125 k. s. s vodním chlazením. Roku 1921 bylo podle autora sestrojeno „mnoho zajímavých konstrukcí“ a zkušenost potvrdila účelnost těchto konstrukcí. V závodech roku 1926 zúčastnilo se 13 saní. Motory na nich byly: Hispano-Suiza 150 k. s. — jeden; Lucifero 100 k. s. — tři; Fiat 100 k. s. — tři; Salmson 150 k. s. — jeden a 100 k. s. — jeden; Anzani 90 k. s. — jeden a 38 k. s. — jeden; Hokke — 50 k. s. — dva. V citované stati jsou uvedeny jen konstruktivní údaje o saních.

Konstantinov: Stabilita automobilových strojů v pohybu.

V. F.: Elektrické svařování a jeho užití v automobilovém průmyslu — podle „Machinery“ čis. 664—668, 1925, „The Automobile Engineer“ 1923 a „The Metropolitan Wickers-Gazette“, 1925.

Sigor: Automobilní spojení přes poušť Karakum se projektuje sovětskou vládou, aby se spojil tanaurský okres Chivy, vzdálené železnice magistrály 500 verst. Podle zkušenosti Francouzů v Saħaře (Colomba, Bešara, Timbaktu) a Syrské poušti (Beyrut-Bagdad) vyslovuje se autor o neúspěšném uskutečnění plánu boje s krutou přírodou.

Těrleckij: Mechanisace kladení železničních kolejí. Ve dle cizích metod uvádí popis ruského poloautomatického stroje na kladení želez. kolejí soustavy inž. F. D. Barykina. Návrh dostal 1. cenu (2250 rub.) v soutěži 1925-26 na mechanisaci prací na železničních tratích. Uvedený automatický stroj klade za 14 hod. 5 km kolejí; denní spotřeba paliva a mazání je vypočtena na 90 rub. a mzda pro 80 dělníků (2 brigády) 160 rublů, což činí výdaj na 5,5 km tratí celkem 250 rublů.

Š.: Zkušenosti čatamské železniční školy v ničení železnic — podle „The Royal Engineers Journal“, prosinec 1925.

Afanasjev: Využití vnitřních vodních cest k vojenským přepravám. Bohatší vodního basenu Ruska dává autorovi podklad, aby naléhal na jeho využití, aby se ulehčilo slabě vyvinuté železniční síti, zvláště ve službě zásobovací. Stať obsahuje údaje charakterisující hospodářské výhody tohoto projektu.

Čis. 300—301. Červenec-srpen. 1926. Dělostřelectvo a bojová vozba.

Kremkov: Systém dělostřelectvého výcviku a dělostřelectva. Zásady tohoto výcviku byly přijaty na poradě inspektorů dělostřelectva okruhů, což dodává hlasu autorovu oficiálního zabarvení. Autor dělí střelby na: 1. imitační, 2. cvičné, 3. bojové. — Od prvních požaduje pravděpodobnosti dopadů strel (indukčním způsobem); imitační střelbou se končí průpravný výcvik ve střelbě. Cílem cvičné střelby je průprava k samostatnému vedení palby a bojová střelba je praxí a zdokonalením ve vedení palby. Zásadní rozdíl mezi cvičnou a bojovou střelbou: při cvičné dává instruktor pokyny a opravuje, při bojové se do střelby nikdo nemíchá (leďa tehdy, jde-li o to, vyhnouti se neštěstí následkem chyby střelčícího).

Smyslovskij pokračuje v své práci o organizaci moderní baterie, o níž jsme se již zmínili v minulé recenzi časopisu (čis. 249, 256, 261 a 287). V své jako vždy důkladné práci rozbírá autor otázku střelby na živé cíle šrapnely, věnuje pozornost palbě na plochy. Zvláštní zájem budí stať autorovým srovnáním mezi střelbou francouzské armády podle Instruction générale sur le tir d'artillerie 1924, a střelbou sovětskou podle nových „pravidel střelby“ 1925. Srovnání vyznívá v to, že v staré ruské armádě bylo dělostřelectvo následovníkem dělostřelectva francouzského v době, kdy se jinak ve vojenství vůbec věnovala větší pozornost metodám německým.

Kelly: Práce protibaterijních baterií v pohybné válce — Šejdemanův překlad stati anglického kapitána Kelly z časopisu „Royal Artillery“, leden 1926.

Ruktešel: Určení balistického větru a balistické hustoty vzduchu. Použití vzorce ruského dělostřelce V. M. Trofimova o změnách hustoty vzduchu se změnou výšky (Artillerijskij žurnal 1920, čis. 3.—4.), vykládá autor způsob stanovení balistické hustoty vzduchu při povrchu země z teploty vzduchu, změřené v různých výškách.

Česnokov: Fotografická registrace zjevů při výstřelu podle práce prof. Kempe de Ferrier v Memorial de l'Artillerie Française, čis. 2., 1926.

Rosenberg: Obnovování děl s opotřebenou hlavní. Autor stati je spolupracovníkem předrevolučního „dělostřelectvého žurnálu“; dává zprávu o práci ruských zbroj-

nich závodů ve výrobě tenkostěnných hlavních z opotřebovaných děl. hlavní. Zároveň podává Rosenberg zprávy amerického kapitána Shinnera podle „Army Ordnance“ z r. 1925.

Kozlovskij: Charakteristika děl. Autor, využívaje zvláštního vzorce, dává ocenění děl s hlediska bojového jak novějších, tak i starých konstrukcí.

Jakovlev: Trhliny nábojů do ručních zbraní při ukládání. Zkoumaje otázku a trhlinách, zaznamenává autor největší rozšíření této vady u francouzských nábojů z vá-

lečné doby. Tato stať je odevzou na „Army Ordnance“ čís. 34, 1926.

J. Rose: O projektování dělostřeleckého systému. Přel. Golovin z amer. časop. „Mechanical Engineering“ 1924.

Geldner: Vliv teploty obklopujícího prostředí na teplotu náplní za různých podmínek uložení. Je velmi charakteristické, že sešity žurnálu, týkající se dělostřelectva, jsou většinou vyplněny pracemi dělostřelců staré armády. Tak na př. v tomto čísle (300—301) z 10 autorů je 7 starých dělostřelců. Plk. V. Dobrynin.

d) Revues švýcarské.

Schweizerische Monatschrift f. Offiz. aller Waffen.

Ročník 39. Sešit 3.

Kpt. A. Allemann: „Das Begegnungsgefecht von Neuchâteau zwischen der 4. französischen Kolonial-Brigade und dem XVIII. deutschen Reserve-Korps am 22. August 1914.“

Taktická studie střetného boje německo-francouzského u Neuchâteau z prvních dní světové války jeví se zajímavou pro našeho důstojníka zejména tím, že ličené bojové momenty jsou častým předmětem letošních domácích námětů a byly též jádrem závěrečných cvičení. Autor glosuje výtahy získané z oboustranných pramenů vlastními poznámkami, v nichž zdůrazňuje poznatek, že při střetném boji vzniká mnoho omylů buď z podceňování, avšak ještě více z přeceňování nepřitele pro nedostatečné zprávy o jeho stavu a síle, zjev to, vyskytující se i u armád, jež jsou po stránce organizační i technické dokonale vybaveny. Vývojem boje dochází k uplatnění a je rozhodujícím činitelem osobní odvaha bojujícího a vůdcovské schopnosti; i kdyby byl obraz moderní války dnes generalisován pojmem „válka materiálu“, ukáže budoucnost, že nejvýznačnějšími faktory jsou a zůstanou schopnosti velících osobností a pevná vůle jednotek zvíťaziti stůj co stůj.

Plk. Lebaud: „Mes impressions de guerre.“ Pokračování ve výtazích z válečného deníku autorova.

Generál pěch. Horsetzky: „Zum Durchbruche von Tolmein 1917“. Dokončení studie ze světové války na frontě italsko-rakouské v úseku tolmínském.

Sešit 4.

Kpt. Allemann: Das Begegnungsgefecht von Neuchâteau zwischen der

5. französischen Kolonial-Brigade und dem XVIII. deutschen Reserve-Korps am 2. August 1914. (Pokračování.)

Die Wehrmacht der Schweiz und des Deutschen Reiches. (Pokračování srovnávací studie o těchto státech: Vliv vojenského pořadí a velitelské moci na právní poměry. Včlenění do státního organismu. Právo disponovati branou mocí: a) formální právo disposice, b) materiální právo disposice.)

Polní maršálek L. Goiginger, Neustift u St. Hradce: Ost- oder West-Aufmarsch der Mittelmächte bei Beginn des Weltkrieges. O ocenění válečného plánu centrálních mocností (Německa a Rakouska) a o jeho aplikování při vypuknutí světové války vyšlo již mnoho studií z per odborníků světového jména; jejich názory se různí v otázce, na které z obou front (východní proti Rusku, západní proti Francii) mělo býti postupováno ofensivně a na které defensivně, při čemž posuzují situaci z července roku 1914 jak s hlediska politického, tak vojenského.

Autor článku se specialisuje na odborné posudky rázu čistě vojenského a dochází po srovnání početních sil protivníků a délky front k těmto závěrům: Zásadní chybou centrálních mocností bylo, že neexistoval, vlastně nebyl sjednan hned po vypuknutí světové války jednotný plán pro veškeré válečné operace. Pro tento nedostatek tržily se jednak ofensivní akce (Německa proti Francii, Rakouska proti Rusku), jednak Rakousko se zbytečně exponovalo příliš velkými silami proti Srbsku. Schlieffenův plán ofensivní proti západu byl s hlediska vojenského i politického jediné správným řešením, měl však býti také správně a důsledně proveden. K porážce ústředních mocností by nebylo došlo, kdyby byly hned při vzniku války na západ-

ni frontě koncentrovány spojené jednotky německo-rakouské v počtu asi 100 divísi k energickému výpadu, za něhož by byly bývaly v prvních dnech i kvantitativně, nepochybně však kvalitativně silnějšími; dosažením ústí Seiny by byla Anglie zbavena možnosti doplňovati francouzské jednotky svými nebo osadními vojsky, takže rozhodnutí by bylo bývalo vynuceno na západní frontě, zatím co se na východním i na jižním bojišti mělo setrvati v defenzivě.

Ostern im Felde. Polní marš. v. v. August Urbanški. Ostrymiecz.

Sešit 5.

Kpt. Allemann: **Das Begegnungsgefecht von Neuchâteau zwischen der 5. französischen Kolonial-Brigade und dem XVIII. deutschen Reserve-Korps am 22. August 1914.** (Dokončení.)

Die Wehrmacht der Schweiz und des Deutschen Reiches. Pokračování o těchto státech: Právní zastavení příslušníků armády: a) poměr vojenského podřízení. b) omezení práv svobody, c) zvláštní práva.

Plk. Lebaud: **La loi sur l'organisation générale de la nation pour le temps de guerre.**

Úvahy k zákonu o všeobecné organizaci francouzského národa pro případ války. Zákon byl schválen francouzskou sněmovnou v zasedáních dne 4. až 8. března t. r., vypracován na základní myšlenky striktní obrany pro případ nepřátelského přepadu, jak vysvětlá z doslovné stati textu zákona: „Francie se slavnostně zavazuje, že přikročí k všeobecné mobilisaci, jakož i k souhrnným opatřením, jež tvoří přechod ze stavu mírového do stavu válečného toliko tehdy, kdyby se národ ocitl v okamžité nutnosti obrany buď proto, že nepřítel vpadl do jeho země nebo proto, že si připravuje prostředky ke vpádu...“

Kdežto dřívější válečná opatření se vztahovala na osoby vojenskou službou povinné, znamená dnešní zákon všeobecnou, všennárodní mobilisaci občanstva pod prapor vlasti.

Rumänische Kavallerie.

Russische Kavallerie in Ostpreussen 1914. Podle mjr. Goddarda.

Sešit 6.

Mjr. H. Merz: „Zur Geschichte des Jungschützenwesens in der Schweiz und der Gründung des Kadettenkorps von Burgdorf als Beispiel der Entstehung des Kadettenwesens aus dem Jungschützenthum heraus.“

Historická reminiscence na založení

sboru švýcarských kadetů a střelců z řad mládeže.

„Die Wehrmacht der Schweiz und des Deutschen Reiches.“

Zakončení srovnávací studie o těchto státech: d) Vliv vojenského pořadí ve velení na právní poměry.

III. Srovnávací přehled: 1. Charakter branné moci. 2. Státní velení. 3. Dispoziční právo. 4. Právní postavení příslušníků vojska.

Sešit 7, 8 a 9.

Mjr. Merz: „Zur Geschichte des Jungschützenwesens in der Schweiz und der Gründung des Kadettenkorps von Burgdorf als Beispiel der Entstehung des Kadettenwesens aus dem Jungschützenthum heraus.“ (Dokonč.)

Plk. m. s. D. J. C. van den Belt, holandsko-indické armády: „Entsprachen die ersten Feldzugspläne der Mittelmächte der politischen Lage?“

V serii rozborů válečného plánu ústředních mocností (Německa, Rakouska) a jeho aplikací při vypuknutí světové války objevují se tím zajímavější detaily, čím více různorodých pramenů je k těmto studiím používáno. Po té stránce poskytuje článek plukovníka van der Belta řadu zajímavých a nových uzávěrů v kritice činnosti německého a rakouského hlavního štábu v červenci 1914, jichž autentičnost zaručují citované dokumenty: Říšský archiv „Der Weltkrieg“ I., II. Franc. hlavní štáb: „Les armées françaises dans la grande guerre“. — Conrad: „Aus meiner Dienstzeit“. IV. V. Kuhl: „Der deutsche Generalstab“. Karo: „Grundzüge der Kriegsschuldfrage“.

Náčelník německého hlavního štábu starší Moltke, podobně jako jeho pozdější nástupce Schlieffen, počítali s eventualitou současného ohrožení německých hranic na západě i na východě, jediné zakročení Anglie se jim zdálo nepravděpodobným. Proto také Schlieffenův váleč. plán diktoval okamžité zahájení ofensivy proti Francii, již jednak považoval za nebezpečnějšího odpůrce, jednak se obával, že by vlastní defenzivou ohrožoval průmyslové pohraničí západního Německa. Východní frontu minil udržeti slabými silami v obraně tak dlouho, dokud by na západě nebylo vybojováno definitivní rozhodnutí. Tento plán nebyl méně ani předpokládánou kooperací Rakousko-Uherska, angažovaného současně proti Srbsku, a byl předmětem několikaletých předválečných porad (poslední v r. 1913) šéfů obou hlavních štábů.

Zásadní chyba tohoto plánu, jenž předpokládal hlavní nápor proti Francii obchvatem ze severu, bylo: 1. že nedbal politické situace zamýšleným násilným porušením neutrality Belgie; následek se objevil v zápětí ve vypovězení války Anglii centrální mocnostem; 2. že opominul ustanovit jednotné, společné vedení na smíšené haličsko-polské frontě.

Následky těchto nedostatků se objevily přes veškerý mnohaletý přípravu v chaosu prvního měsíce světové války. Zatím co mladší Moltke (náčelník německého hlav. štábu) prováděl v detailech poněkud pozměněný plán Schlieffenův na západní frontě, angažoval se Conrad bez jakéhokoli dorozumění s hlavním štábem německým hlavními silami proti Srbsku, místo co měl podle původních dispozic vrhnouti většinu rakousko-uherských vojsk do intenzivního postupu na frontě haličské, ponechávaje defenzivní minimum proti Srbsku. Dodatečně vzájemné dorozumění přišlo příliš pozdě, kdy již se masa rakouských transportů mobilisovaných valila k jihu a kdy již jen nepatrná část jich mohla býti zadržena nebo dirigována na ruskou frontu.

Historický výrok starého pol. maršála Moltka, že „chyby prvního výpadu armád se často nedají napravit ani v průběhu celé války“, došel tragického uplatnění, a lze se, uvážíme-li veškeré tyto okolnosti, diviti, že při zásadních politických i vojenských faux pas prvních dní světové války, při absolutním obklíčení nepřítelstvem téměř celého světa, jakož i při katastrofálním, zoufalém zásobovacím stavu, dovedly centrální mocnosti po tak dlouhou dobu odolávat všem náporům a že mohly dokonce zaznamenati řadu významných úspěchů lokálních.

Npor. v zál. dr. Ernst Verdross, Kaiserjägersturmbaon.: „Aus dem großen Krieg. Besonderheiten des Angriffes im Gebirge“.

Pisatel článku účastnil se v dubnu 1916 v rak. armádě místního útoku na znovudobytí posic Monte Carbonile v úseku Val Sugana a uvádí tuto

úspěšnou akci jako příklad účinného boje ve vysokém horském terénu. Velitel útočící části nechybí, podnikne-li hlavní úsílí přímo proti nejvyšším bodům nepřátelských posic, ježto strmé skály skýtají útočnicku možnost využití hluchých prostorů za vydatné a do posledního okamžiku (t. j. až do zteče) možné podpory vlastního dělostřelectva a těžkých kulometů. Obránce pokládá obyčejně nejstrmější svahy za tak nepřístupné, že proti nim útoku vůbec neočekává, obsazuje je co nejslaběji a v obranném plánu je zanedbává.

Germanicus: „Der Handstreich auf Lüttich“.

Disposice k překročení belgických hranic německou armádou v prvních dnech měsíce srpna 1914, plán útoku na Lutich a detailní chronologický popis jeho průběhu.

Plk. Lebaud: „La loi d'organisation générale de l'armée“. Kritické úvahy k novému zákonu o organizaci francouzské armády.

Kpt. R. Allemann, vel. kul. roty IV., 17., Curych: „Das Begegnungsgefecht der 3. französischen Kolonial-Division und des VI. deutschen aktiven Armeekorps bei Rossignol, St. Vincent und Tintigny, am 22. August 1914“.

Polní podmarš. v. v. August Urbaňski v. Ostrymiecz: „Eine taktische Aufgabe auf kriegsgeschichtlicher Grundlage“.

Námětem je situace z rakousko-ruského bojiště v červenci 1915 po průlomu u Gorlice. Předmětem úkolu jest:

1. Vydání rozkazu pro směnu a pro útok na první ruské posice, podniknutý 1. pěší brigádou na základě rozhodnutí velitele brigády. (Úkol jest určen pro mladé důstojníky gen. štábu).

2. Sestavení palebného plánu pro útok na první ruské posice na základě pokynů velitele brigády, s určením pro nejb. velitele dělostřelectva. (Úkol pro vyšší důstojníky dělostřelectva.) Skizza a detailní popis situace a všeobecného úkolu jsou v námětu obsaženy. Npor. Renéš.

e) Revues maďarské.

Közgazdasági és technológiai közlemények.

Sešit 7 a 8.

Gen. v. v. Dormándy Henrik: Trén. — Válečné zkušenosti.

Nejdeálnější by bylo, kdyby v poli muž a kuň mohli s sebou nésti vše, čeho potřebují; to, co spotřebují, aby doplnili na místě, a to, co je přebytečné, aby zanechali zpět. Tohoto stavu nelze v masách moderních armád do-

síci. Je tedy třeba trénu, který dováží všechny hmotné potřeby a odsunuje vše, čeho není třeba (raněné v to počítaje). Za Rakouska se dělil trén u těles na bojový a zavazadlový. Další doplnění materiálu obstarávaly trény divisi, sborové, armádní a etapní. Trény fungují bezvadně tehdy, jsou-li vojensky organisovány, při čemž může býti jejich složení jakékoliv. Zvláštních erárních vozů je třeba jen tam, kde výkon je odlišný od civilního povoznictví, na př. pro převozní kuchyň, polní pece, mostní soupravy, dále zčásti pro vozy technických, zdravotnických a spojovacích útvarů. Selské povozy se výborně osvědčily. Kočí znal koně, které zapřaženy do obvyklého povozu, dosáhly při náležitém šetření velké výkonnosti a neničily tak silnice jako těžké vozy erární, s nimiž se mnohdy nebylo možno hnouti s místa. Erár platil jen nájemné, vůz zůstal ve vlastnictví vozky, jenž v svém zájmu pečoval o udržování. Po 4 měsících ovšem, kdy poplatek za používání přesahoval cenu celého potahu, převzal erár vozy do svého majetku. Obava, že u selských trénů vzniknou nepořádky, se nesplnila. Vozkové se rychle přizpůsobili poměrům, ukazovali porozumění pro vojenské požadavky a vážili si dobrého zaopatření, takže voj. správa od úmyslu vyměňovati vozy vojáky brzy upustila. Přes to mělo materiální zaopatřování jak na srbském, tak i na ruském bojišti vážné nedostatky. Jejich příčinou bylo: 1. operace započaly ještě dříve, než bylo dosaženo pohotovosti po stránce materiální, 2. dirigování trénů nebyla věnována náležitá pozornost, 3. špatný stav cest, 4. organisace trénů sama. Divisi a tělesový trén byly příliš dlouhé. Na ústupech a při přeskupení si trény navzájem překážely. Voj. správa zredukovala trény sborové a armádní, mezitím si však útvary vpředu libovolně rozmnožovaly trén. Vznikl tak zvaný „divoký trén“, který činil u pluků mnohdy ještě jednou tolik povozů. Redukci trénů umožnila nová organisace polostálých skladů v poli jak muničních, tak proviantních. Každá armáda si zařídila polní sklad materiálu a sběrnou starého materiálu.

S volskými potahy byly učiněny smutné zkušenosti. Výkonnost je malá, ke krmení je třeba dlouho času, potahy se musí dirigovati po zvláštních cestách a z nákladu ubírá velkou část krmivo zvířat. Přes to bylo v únoru 1916 vypraveno z Nového města pod Šátorem do Przemyslu 2.000 volských potahů s moukou a krmivem. Volů mělo pak býti použito na porážku. Pro obtížnost cest byl náklad vozu malý, již proto, že bylo na něm i krmivo pro

zvířata. Krmivo se po cestě zkrmlilo a do Przemyslu dojel bezmála prázdné vozy a kostry volů.

V zimě bylo nutno postarati se o zimní výstroj trénů. Výměna vozů za saně by byla narážela na nezdolatelné potíže. Voj. správa hledala tedy východisko tím, že: 1. vydala pro každý vůz sanice, 2. že čistila silnice motorovými pluhy a dodala trénům lopaty s dlouhými násadami. Mimoto používalo se v zimě 1914/15 sáněk, rohaček a saní tažených gronskými psy. Tyto saně odvedly útvary bez psů, a když pak v červnu chtěli v Tyrolích opatřit divisi těmito saněmi, sháněli se marně po psech (dávalo se 2.000 zlatých korun za jednoho). Našlo se jich však velmi málo, ostatní vodily dámy na Korutanské trídě ve Vídni na procházku nebo mnohý pes střežil dům některého „velmože“.

Zimní podkování koní bylo provedeno bez závad. Automobily byly rovněž vyzbrojeny sanicemi, řetězy, zamrznutí vody v chladiči bylo zabráňováno přimíšením glycerinu a ochrannými pokrývkami.

Plk. gšt. v. v. Suhay Imre: Důležitost materiálního zaopatřování ve válce: V XII. zprávě seznamuje pisatel se zkušenostmi z rusko-turecké války v 1877/78. Operace se děly v nepříznivém kraji a za špatného počasí. Výzbroj obou armád byla nedostatečná. Přes to, že byl ruský a zejména turecký voják až do nemožnosti nenáročný, selhalo zaopatření proviantem mnohdy úplně. Dávka v poli byla stejná jako v míru: 927 g mouky a 135 g krupice (prosa) in natura. Za prov. peníze se mělo koupit 409 g masa, zelenina a přípravky. Kromě železné dávky měl muž i kůň třídní zásobu proviantu, pětidenní byla na tělesovém trénu. Další doplňování náleželo „intendančním transportům“, z nichž měl každý proviant pro muže na 10 dní s živým dobytkem a krmivo na 3 dni. Rekvisice na místě byly úmyslně ztěžovány, vše se mělo dodati přisunem. Korupce kvetla. Skladště vzadu byla přeplněna vším možným proviantem, pro špatné dopravní poměry voják na frontě ale často hladověl. Přílišná konzumce sucharu v prvním půl roce války způsobila nesčetné střevní nemoci.

Ludvík Kresz: Činnost odbočky div. prov. skladu za války: Pokračování článku z předešlého sešitu zabývá se nákupem a dodávkami sena a slámy pro armádu a použitím vagonových plachet. Seno opatřené ve vlastní režii stálo daleko více než seno nejdražšího dodavatele. Dodavatelé jsou „nutné zlo“, bez kterého se při

těchto dodávkách těžko lze obejít. Organům vojenským ze známých důvodů žádný sedlák rád neprodával. Nedostatek vagonových plachet stále vzrůstal, až konečně nezbylo než pokrývat vagony se senem a slámou deskami a dehtovým papírem.

Gen. v. v. Kary Béla: Obchodní politika. (Studie.) Autor doplňuje svůj článek uveřejněný v posledním čísle kritickými úvahami o volném obchodě, o jeho vlivu na podnikatelství a na produkci, dále na obchod a na konsumenta. Svobodný obchod má zajistit vnitřní výrobní harmonii každé země. Vojenské požadavky potřebují samostatného nezávislého vývoje průmyslu a jsou tedy v odporu se zásadami svobodného obchodu. Stát, který je hospodářsky, průmyslově a obchodně silně závislý na cizině, dostane se snadno do nesnázi, započne-li válku. Velkoobchod není také příznivý pokroku v zemědělství, tlumí zemědělece v intenzivním zpracovávání půdy, přesto, že civilisace vyžaduje, aby se země v prospěch budoucích pokolení zlepšovala. Světový obchod přivedl svou celní a tarifní politikou k platnosti pozitivní obchodní řád, odpovídající duchu dnešní doby, který se přizpůsobuje panujícím zájmům a okamžité potřebě.

Dr. Ladislav Rieger: Konjunktura a její příčiny. Konjunktury jsou zjevem v primitivním hospodářství neznámým a objevují se teprve při tržbě, kdy výroba se dělbou práce specializuje a poměr nabídky a poptávky je podroben značným změnám. Podle šetření badatelů vrací se tento zjev vždy v periodách 7—8 let a lze v něm rozlišovat 4 fáze: 1. deprese. Není podnikavosti, kapitál lze těžko umístiti, ceny ukazují spíše sklon k ochabení, 2. rozmach. Ceny zboží stoupají stejně jako úroková sazba. 3. napětí na peněžním trhu. V transakcích peněžních a úvěrových jsou potíže. Cenné papíry klesají. Ceny zboží jsou nezměněné nebo se oddrobují. 4. krise. Ceny zboží klesají, v cenných papírech nastává velká baisse. Krise úvěru způsobuje zhroucení nesčetných podniků.

Kelemen Ernő: Národní hospodářství a světový trh. Zkoušíme-li národohospodářský stav z poslední doby ve světle indexních čísel, upoutají nás tři význačné zjevy. V Spojených státech dosáhlo indexní číslo maxima (156'4) a ceny neustále klesají. Hlavní příčina tkví v krizi odbytové. Jen neprodaných automobilů je v zemi za 300 milionů dolarů na skladě. V Německu dalo snížení úrokové míry očekávaní vzestup cen zboží. Leč nastal opak a indexní čísla klesala. Nejvýznačnější událostí byla inflace

ve Francii a v Belgii, která nezůstala ani bez vlivu na líru. Ani za války nedosáhla indexová čísla takové výše.

Kpt. vozat. Molnár Zoltán: Způsob dopravy a dopravní prostředky: Nošení břemen uplatnilo se za války hlavně zvířaty (soumar, nosný kůň). K dopravě smykem (saněmi) lze přihlížeti jen v zimě. Otáčeli se dopravovaným předmětem, je tření mezi ním a drahou sníženo na minimum, což znamená proti smyku úsporu práce. Otáčivý a klouzavý způsob dopravy vedl konečně k dopravě na kolech točících se na ose. Dopravní prostředky, jichž používá armáda, mají být jednoduché, levné, trvanlivé, musí být možno je snadno opravit a musí být způsobitelné k použití v každém terénu.

Soja v armádě.

Italská armáda zavádí chléb pečený s 10% přimíšením mouky ze soji. O stejné procento se zvyšuje výživná hodnota chleba, neboli sojový chléb znamená ve váze $\frac{1}{10}$ úspory, což jest jisté i při dopravě důležitě. Pisatel míní, že za tuto úsporu děkují Italové Maďarům, neboť když obsazovali Itálie při převratu břeh od Zadru po Šibeník, zabrali také vranský státní statek, na kterém zabavili velké množství soji. Pro velký obsah tuku nebylo dlouho lze vyráběti ze soji mouku, která by se brzy nekazila. Maďarský lékař dr. Ladislav Berczeller rozřešil i tuto otázku a podařilo se mu vynalézt způsob výroby mouky, která je téměř bez otrub a trvanlivá. Pisatel doporučuje také zavedení soji ve výživě armády maďarské se zřetelem k tomu, že se již 40 dkg sojové mouky vyrovná výživné hodnotě 1 kg masa.

Článek „Dřívější důstojník“ od Štefana Berkó je obrázkem o duševní úrovni, chování a společenském postavení důstojnického sboru od třicetileté války. V této válce nebylo pro důstojníka více třeba než energického vystoupení a osobní udatnosti. Vzdělání bylo věcí vedlejší. Leckterý plukovník nedovedl čísti ani psát. Pitky a hra v kostky byly hlavním cílem života. Ani v době po westfálském míru se nezvedla valně duševní úroveň důstojnictva, za to se však počala rozmáhati protekce, ba i za peníze bylo lze dosáhnouti důstojnické hodnosti. Prvním učilištěm byla vojenská inženýrská škola zřízená r. 1817 ve Vídni, z které vznikla později technická akademie. Voj. akademie ve Vídeňském Novém městě byla založena r. 1882. Třebaže intelektuálně nebylo podle našich pojmů tehdejší důstojnictvo na vyšší situaci, rytířskost a kamarádská družnost byly nerozlučně spojeny s pojmem důstojníka.

Markó Árpád: Potrestání zpro-
nevěr dodavatelů v r. 1787: Člá-
nek uvádí jména provinivších se záso-
bovacích úředníků Josefa II., při voj.
dodávkách, druh provinění, jakož i
uložené tresty.

Mikuláš Magyarfy: Dějiny stát-
ního účetnictví. Vznik účetnictví
sahá až do dalekého starověku. Nej-
prve nalézáme zápisy jednotlivců, hos-
podářů o stavu jmění, třebaže v nej-
primitivnější formě na dřevěných ta-
bulkách, vryté do kamenných desek a
p. V Egyptě se setkáváme s prvními
stopami státního účetnictví na dvoře
Faraa již v 3623 př. Kr. Feničané převzali
jako zdatní obchodníci účetnictví od
Egyptanů a zdokonalili je. V Persii se
shledáváme za panování Daria s „aná-
ly“, v nichž byly zapisovány změny
majetkového stavu králů. V Athénách
mělo státní účetnictví již také ústavní
podklad. Zvláštní 10členná účetní ko-
mora vykonávala kontrolu veškerého
účetnictví. V Římě bylo účetnictví za-
pisované v breviáři na vysokém
stupni, neboť se vyvíjelo v souvislosti
s římským právem.

V Anglii pochází nejstarší odborná

knihy o účetnictví od učitele Hughy
Oldcastlea z roku 1543.

Ve Francii nalézáme již v letech
1254—1256 stopy o účtování státních
peněz. Za Filipa Krásného působila
zvláštní účtárna. — Za Colberta si razí
ve Francii cestu obchodní vedení knih
v státním účetnictví, které provádí 12
účetních komor podle návodů vypra-
covaným Jacquem Savarym a Nec-
kerem. Za revoluce mizí 12 účetních
komor a na jejich místo vstupuje
„Bureau de comptabilité“, jež vystřídá
za Napoleonova císařství „Cour des
comptes“.

V Německu pochází první předloha
státního rozpočtu od Albrechta Achilla
brandenburgského z XV. století.

Republiky italských měst kladly
velký důraz na účetnictví. Ve Valen-
cii byl vydán o něm r. 1250 zákon a
v Janově bylo předepsáno r. 1327 po-
dvojný účetnictví. V XIX. století orga-
nisují státní účetnictví v Itálii za ve-
dení Cavourova. Francesco Marchi a
Ceroni. Teprve r. 1887 vymohl finanční
ministr Cambrey-Digny zákon, jímž by-
lo zavedeno v celém peněžním hospo-
dářství účetnictví podvojný.

Kpt. La.

LITERÁRNÍ PŘEHLED

**Legionářská literatura: „Cestami
odboje“.** (Jak žily a táhly čsl.
legie.) Hlavní redaktor Ad. Zeman.
Nakl. „Pokrok“ v Praze.

**Díl I. Z rakouských pout ke svo-
bodě.** 1928. Stran 475. V úvodě sli-
buje redakce, že pětidílné toto dílo
bude ilustrovaným sborníkem článků
různých autorů a obrazem toho, v ja-
kém prostředí krajinném i kulturním
rozvíjela se naše zahraniční revoluce
za světové války, jak a kde žili, bojo-
vali a umírali čsl. revolucionáři a ja-
ké dobrodružné cesty museli podnik-
nouti, než se dostali k svému cíli —
osvobození vlasti. — Autor každého
článku, ať literát nebo prostý dobro-
volník, odpovídá za svoji práci sám.
Dílo chce být kolektivním sborníkem
celého čsl. boje za samostatnost.

Počáteční tři články prvního dílu
jsou věnovány představitelům našeho
odboje. Jsou to články: V. V. Škra-
cha o Masarykově činnosti za války,
A. Zemana o generálu Štefánikovi
a J. Dýmy o revoluční cestě dra-
Ed. Beneše. Následují pak 42 práce ruz-
ných autorů, kteří vypravují o svém
životě v rakouské armádě a o způ-

sobu příchodu do zajetí. V 26 člán-
cích jest popisován příchod do Ruska,
v 10 do Italie, v 5 do Srbska a v jed-
nom do Rumunska. Práce vesměs bý-
valých příslušníků rakousko-uherské
armády a později čsl. zahraničního
vojska dávají čtenáři nahlédnouti do
pestrých osudů pisatelů a dokumen-
tují těžký způsob odboje proti Rakou-
sku a nebezpečný přechod do zajetí.

Mezi jednotlivé články vloženo jest
šest vzpomínek našich zahraničních
krajanů z Francie, Ruska, Ameriky,
Anglie a Austrálie, kteří vstoupili do-
brovolně do dohodových armád a byli
později zařazeni do československého
vojska. Zajímavé jsou i zmínky o po-
čátcích československého odboje proti
Rakousku ve Švýcařích a v Americe.

Hlavní redaktor doplnil knihu
čtyřmi informačními pracemi o Ha-
liči, Bukovině, Bosně, Hercegovině a
o rakousko-srbském bojišti. Celé knize
bylo by bývalo velmi prospěšné, kdy-
by byla redakce těmto článkům a ně-
kterým příspěvkům věnovala více
péče.

Dobře vybrané obrázky jsou účelně
zařazeny, že vždy odpovídají textu.